

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

19 juni 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanhoudende problemen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het oprichten van nieuwe Nederlandstalige scholen in Brussel

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het raadplegen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de drugsactie die in het Sint-Jan Berchmansinstituut in Puurs werd gehouden

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verloning van kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers en GOK

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van herexamens

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 19 juni 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.25 uur.*

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanhoudende problemen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het oprichten van nieuwe Nederlandstalige scholen in Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanhoudende problemen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot minister Vanderpoorten, over het oprichten van nieuwe Nederlandstalige scholen in Brussel.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ondanks het feit dat er naar aanleiding van voorstellen van resolutie van mevrouw Grouwels en van mijn fractie over dit onderwerp besloten is om een werkgroep op te richten, wil ik toch nog een aantal specifieke problemen voorleggen. De voorstellen van resolutie schetsen een ruimer kader.

Als reden voor mijn interpellatieverzoek verwijs ik naar de berichten eind mei over de problemen inzake inschrijving in Brusselse Nederlandstalige scholen. Het is een open deur intrappen dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in de lift zit. Er komen steeds meer leerlingen. Ik heb u van meet af aan gewaarschuwd voor dit probleem,

maar u had er geen oren naar. Sommigen zeggen dat het probleem van de inschrijvingen zwaar overdreven is, anderen spreken van een ernstig probleem.

U hebt destijds ook beloofd dat er een 'Brusseldecreeet' zou komen waarin ook het Nederlandstalig onderwijs zou worden opgenomen. We vragen ons af wat de stand van zaken is op dat vlak. Komt dat decreet er nog tijdens deze regeerperiode ?

Ons inziens moet de mogelijkheid worden gecreëerd om sommige gevallen door te verwijzen naar het Franstalig onderwijs in Brussel. In bepaalde gevallen is dat relevant, zeker bij taalachterstand. We bekijken dat vanuit de pedagogische mogelijkheden van het kind. Het is vaak beter om les te krijgen in de taal die het kind kent, dan in een vreemde taal.

Onze fractie blijft ook aandringen op het decreetaal invoeren van een engagementsverklaring waarin ouders zich bereid verklaren om het Nederlandstalig karakter van de school te eerbiedigen.

Mevrouw de minister, ik vraag tot slot nogmaals aandacht voor ons voorstel van resolutie. Het is belangrijk dat u vandaag een aantal klaarheden schept vóór de bespreking van dit voorstel volgende week. Hopelijk kunnen we dan, na een inhoudelijk sterke discussie, komen tot een gezamenlijk voorstel van resolutie over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Mevrouw de minister, wat is in uw ogen de juiste inschatting van het probleem van de aanvaardingsplicht en het inschrijvingsrecht voor de Nederlandstalige scholen in Brussel ? Wat zal het 'Brusseldecreeet' inhouden en wanneer komt het in het parlement ? Bent u het ermee eens dat een doorverwijzing naar het Franstalig onderwijs mogelijk moet zijn in bepaalde gevallen ? U had aangekondigd dat u zou overleggen met uw Franstalige col-

Van Dijck

lega's. Is dat gebeurd ? Zo ja, wat is het resultaat ? Blijft u voorstander van de invoering van een engagementsverklaring ? Hoe ziet u dit in de praktijk ?

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag om uitleg is wel degelijk pertinent omdat die om een nieuw element gaat. In het nieuws van TV Brussel van 4 juni 2003 hebt u verklaard dat u iets wilt doen aan het probleem van Nederlandstalige ouders in Brussel die geen plaats meer vinden voor hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Verschillende factoren liggen aan de grondslag van deze probleemsituatie.

Veel Nederlandstalige scholen barsten uit hun voegen door het stijgende succes van het Nederlandstalig onderwijs. Anders dan in Vlaanderen, is in Brussel 'de wet van de vrijheid van het gezinshoofd' van kracht, zodat veel Franstalige leerlingen de weg naar het Nederlandstalig onderwijs gevonden hebben. Bovendien wonen er veel allochtonen in Brussel. Ik durf daar geen cijfer op te plakken. We vermoeden dat ongeveer 50 percent van de kinderen van allochtone afkomst is. Steeds meer allochtonen kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs.

Daar komt nog het directe gevolg van het gelijkheidsdecreet bij : scholen mogen geen voorrang geven aan Nederlandstalige kinderen bij inschrijving. Daardoor vinden Nederlandstaligen niet altijd plaats voor hun kinderen in een school van hun keuze. Om elk misverstand te vermijden : het gaat om Nederlandstalige kinderen ongeacht hun afkomst. Het gaat evenzeer om Marokkaanse of Turkse kinderen uit Limburg of Gent die in Brussel komen wonen en een Nederlandstalige school kiezen.

Veeleer dan een versoepeling van de absolute inschrijvingsplicht van het gelijkheidsdecreet voor Brussel toe te staan, zou u – volgens uw verklaring op TV Brussel – opteren voor meer Nederlandstalige scholen. Dit opent een nieuw perspectief. Hoe ziet u dat plan concreet ? Aan hoeveel nieuwe scholen denkt u ? Wie zal die scholen inrichten ? Op welke manier zult u garanderen dat er in die nieuwe scholen wel plaats is voor Nederlandstalige kinderen ?

Dit is een maatregel die tijd vergt. Hoe zult u – op korte termijn of in een overgangsfase – omgaan met het probleem dat Nederlandstalige kinderen geen garantie op inschrijving hebben ?

Het ontbreken van een 'Brusselparagraaf' in het gelijkheidsdecreet maakt dat per 1 september 2003 niet gegarandeerd kan worden dat Nederlandstalige kinderen te allen tijde toegang krijgen tot het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Welke maatregel wilt u nemen om vooralsnog te verzekeren dat de Nederlandstalige leerlingen te allen tijde toegang krijgen tot het Nederlandstalig onderwijs ?

U kondigt een Brusseldecreeet aan. Zal dit voor definitieve oplossingen zorgen voor de gestelde problematiek ? Wanneer wilt u deze maatregel uitwerken ? Zullen alle knelpunten van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel aan bod komen ? Ik denk aan het afstemmen van het onderwijs op de taalheterogene situatie in de klas, het zoeken naar een meerwaarde voor zowel anderstalige als Nederlandstalige leerlingen of speciale projecten voor taalversterking. Zullen in dit geval opnieuw de Brusselse directies worden gehoord, in navolging van een eerste verkennend gesprek, dat plaats had in december 2002 ? Zal dit dossier worden afgerond tijdens deze legislatuur ?

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik herinner me niet precies wanneer het VOC campagnes opstartte om te vermijden dat na de invoering van de vrijheid van het gezinshoofd het Nederlandstalig onderwijs zou leeglopen. Niemand dacht er toen aan dat het resultaat omgekeerd zou uitdraaien. Het is ooit anders geweest.

Ik herinner me wel dat we vanaf de jaren negentig gewaarschuwd hebben voor de evolutie die aan de gang was. Deze evolutie heeft gevolgen voor de kwaliteit van het verstrekte onderwijs en voor het Brusselbeleid van de opeenvolgende Vlaamse regeringen. Dat beleid was en is erop gericht om de stadsvlucht van Vlaamse Brusselaars tegen te gaan en om nieuwe inwoners aan te trekken. De stadsvlucht tegengaan is helaas niet gelukt. Mijns inziens is de onderwijssituatie een van de belangrijke elementen die jonge gezinnen met kinderen doen besluiten om de stad te verlaten.

Het aantrekken van nieuwe inwoners is slechts met mondjesmaat gelukt. De voorbije weken hebben we in de media kunnen vernemen dat heel wat Vla-

Van Nieuwenhuysen

mingen die zich de afgelopen jaren door allerlei campagnes naar Brussel hebben laten lokken, zich momenteel enigszins bedrogen voelen. Aangezien deze reactie elke toekomstige campagne om Vlamingen naar Brussel te lokken hypothekeert, heeft dit alles uiteraard gevolgen voor het toekomstig Brussels beleid van de Vlaamse regering.

Het betreft hier een dringende aangelegenheid. Aangezien we het ons niet kunnen veroorloven nog langer op de resultaten van het hoopgevende project van mevrouw Deckers te wachten, zou ik de vragen van de vorige sprekers willen onderschrijven.

Het zogenaamde Brusseldecreeet blijft uit. We hebben nog steeds niet de mogelijkheid om een aantal kinderen naar het Franstalig onderwijs door te verwijzen. Ik ben er nochtans van overtuigd dat dit voor bepaalde kinderen en voor hun medeleerlingen de beste oplossing zou zijn.

Wat dit laatste punt betreft, kan ik enkel vaststellen dat de agenda van het Overlegcomité reeds een heleboel onderwijsgebonden punten bevat. Op de wachtlijst van het Overlegcomité staan tevens een vijftal dergelijke punten. Ik denk hierbij aan de basisscholen in de faciliteitengemeenten, aan de problematiek van Brussel, aan de school in Komen, aan de taalinspectie, aan het twee- of meertalig onderwijs en de hieraan gerelateerde dossiers, aan de verlaging van de leerplicht, aan de financiering van het onderwijs en aan het verdrag inzake de taalminderheden. Aangezien het hier toch wel een hele boterham betreft, valt hier op korte termijn allicht weinig van te verwachten.

De verdringing van Vlaamse kinderen blijft bestaan. Ik hoop dat de minister hierover vandaag wat duidelijkheid zal scheppen. Zal voor Brussel in een uitzondering op het GOK-decreet worden voorzien of wil de minister de Brusselse situatie met meer Nederlandstalige scholen opvangen? Aangezien hierover tegenstrijdige berichten circuleren, zou ik de minister om een concreet antwoord willen vragen.

De voorzitter : De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de voorzitter, de problematische inschrijving van een aantal Nederlandstalige kinderen in de Vlaamse scholen te Brussel vormt de aanleiding tot dit kleine debat. Op dit ogenblik weet evenwel niemand over hoeveel kinderen het precies gaat. We kunnen enkel

gissen. Als ik zie hoeveel ouders zich momenteel organiseren om deze problematiek aan te pakken, veronderstel ik dat het om enkele tientallen kinderen gaat. Het zouden er eventueel ook meer kunnen zijn. Het gaat in elk geval om te veel kinderen. De betrokken ouders zouden niet met dergelijke problemen mogen worden geconfronteerd.

De initiatieven van de minister en van minister Vanhengel, die in de VGC de aanvullende bevoegdheid voor onderwijs heeft, hebben tot goede contacten met de lokale overlegplatforms geleid. Op deze manier kunnen bepaalde zaken op korte termijn nog in goede banen worden geleid. Het spreekt vanzelf dat het hier louter pragmatische oplossingen betreft. Het decreet heeft op het terrein nu eenmaal een aantal feitelijke spanningen veroorzaakt.

Het spreekt vanzelf dat we op korte termijn geen juridisch sluitende oplossing voor dit specifiek Brussels probleem kunnen vinden. Dit zou in de aanloop naar de volgende inschrijvingsperiode moeten worden geregeld. Misschien moeten we het probleem hierbij in een ruimere context plaatsen en eens nagaan of nog een aantal andere punten in het GOK-decreet eigenlijk niet aan de verwachtingen van de decreetgever beantwoorden.

Ik tracht me hier zo voorzichtig mogelijk uit te drukken. Het spreekt vanzelf dat ik het principe van het gelijkkansenbeleid niet ter discussie wil stellen. We moeten gewoon juridisch sluitende oplossingen voor een aantal praktische problemen vinden.

Twee van de vorige sprekers hebben al naar de noodzakelijke doorverwijzing van leerlingen naar het Franstalig onderwijs verwezen. Mijns inziens vindt die doorverwijzing momenteel al plaats. De directies en de andere pedagogische actoren wijzen er nu al op dat bepaalde kinderen om bepaalde redenen beter naar het Franstalig onderwijs zouden overstappen.

Het Vlaams Parlement beschikt evenwel niet over de juridische mogelijkheden om decretale bepalingen in te voeren die op het Franstalig onderwijs slaan en vice versa. De Franstaligen zouden zo iets nooit toestaan. Wij zouden Franstalige initiatieven in die zin overigens ook niet tolereren. Zelfs als we erin zouden slagen een goede relatie tussen de beide gemeenschappen en tussen de bevoegde ministers tot stand te brengen, zou dit probleem blijven bestaan.

Gatz

Ik zou in dit verband nog even naar een hardnekkig perceptieprobleem willen verwijzen. We gaan er namelijk nog steeds te gemakkelijk van uit dat alle allochtonen in Brussel automatisch potentiële Franstaligen zijn en bijgevolg naar het Franstalig onderwijs moeten worden doorverwezen. Dit is echter niet het geval. Het zijn uiteraard niet allemaal potentiële Vlamingen. We moeten af van de reflex dat iedereen in Brussel die geen Nederlands spreekt en die er niet uitziet als wij, een Franstalige is. De realiteit zit veel complexer in elkaar.

Ik ben het niet eens met de stelling van de heer Van Nieuwenhuysen dat de campagne uit het begin van de jaren zeventig om het Nederlandstalig onderwijs bij anderstaligen te promoten de bron van alle kwaad is. Die campagne heeft enkel een aantal evoluties versneld. Het Nederlandstalig onderwijs heeft toen de deuren geopend voor anderstaligen. De voornaamste oorzaak van de huidige situatie is evenwel de veranderde demografische situatie in Brussel.

Brussel heeft 1 miljoen inwoners, waarvan 30 procent van vreemde afkomst is, en 5 tot 10 procent recent is genaturaliseerd. Het is normaal dat we die demografische situatie ook in de scholen terugvinden. Mijns inziens speelt de door de heer Van Nieuwenhuysen aangehaalde campagne op dit vlak niet langer een grote rol.

Er is ook even sprake geweest van een engagementsverklaring. Dat lijkt me op zich een goede zaak, alleen vraag ik me af of dat decretaal veel zin heeft. Scholen kunnen dat nu al doen, via hun schoolreglement. Ik vind het goed dat scholen de grootst mogelijk duidelijkheid scheppen vanaf het eerste gesprek, vanaf de schoolpoort.

Ik wil ook even terugkomen op de opmerking van mevrouw Grouwels. Mevrouw de minister, ik heb u bekeken en beluisterd op TV Brussel. Ik was aangenaam verrast door uw pleidooi voor meer Nederlandstalige scholen in Brussel. Ik denk echter dat dit noch op korte, noch op middellange termijn een oplossing biedt voor het spanningsveld van het gelijkkansendecreet en het inschrijvingsbeleid in Brussel. Op korte termijn pleit ik er veeleer voor geen nieuwe scholen bij te bouwen in Brussel. Immers, met het Voorrangbeleid Brussel krijgen we stilaan een aantal zaken onder controle. De vorige jaren namen we voortdurend beleidsmaatregelen en holden we net iets achter de feiten aan. We moeten echter nog een paar jaar wachten om te zien of dat lukt. Zodra we opnieuw meester zijn

van de pedagogische situatie in onze eigen scholen, kunnen we nagaan of het nodig is om nieuwe scholen bij te bouwen. Als we nu nieuwe scholen bijbouwen, zullen die binnen de kortste keren weer vollopen met anderstalige kinderen. De vraag is immers heel groot op dit ogenblik. Dat zou dus aan het probleem op zich niet veel veranderen. Ik pleit dan ook voor een reflectieperiode om vanuit het Vlaams beleid meer greep te krijgen op de situatie.

De vraag is natuurlijk ook wie dat allemaal gaat betalen. Nu al wordt er in Vlaanderen en Brussel gezegd dat we bezig zijn met het opzetten van een goed georganiseerde dienstverlening om Franstaligen Nederlands te leren. In zekere zin is dat ook zo. Maar wie kan daar iets tegen hebben wanneer het eindpunt positief is ?

Uiteindelijk vrees ik dat we met dit verhaal een negatieve sfeer aan het scheppen zijn. Ik ben het ermee eens dat de problemen moeten worden opgelost. Alleen mogen we ons niet vastrijden in een negatief verhaal. Het gaat immers om een gemeenschap die in een tweetalig multicultureel gewest meer voet aan de grond krijgt om de status van het Nederlands te verhogen. Dat kan op middellange termijn de Vlaamse Gemeenschap alleen ten goede komen, zowel lokaal, voor de Brusselse Vlaming, als algemeen, voor de hele Vlaamse gemeenschap.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik bots in Brussel voortdurend op het begrip 'vrijheid van het gezinshoofd'. Ik denk dat het debat daarover opnieuw moet worden opengetrokken.

Ik vind ook dat we de problematiek van vandaag niet mogen overdrijven. We weten niet over hoeveel kinderen en studenten het gaat. Ik wil wel onmiddellijk ontcrachten dat dit enkel een gevolg zou zijn van het GOK-decreet, alsof er de vorige jaren geen problemen waren met inschrijvingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Men geeft hier de indruk dat dat nu opeens een probleem is als gevolg van het GOK-decreet. De doelstellingen van het GOK-decreet moeten fundamenteel overeind blijven. Een afwijking kan enkel op basis van een grondige evaluatie van het decreet in de diverse regio's in Vlaanderen. Er zijn verschillen tussen Brussel en de rest maar er zijn evenzeer verschillen tussen bijvoorbeeld Antwerpen, Gent en Neerpelt.

Het valt me op dat niemand spreekt over de werking van het LOP. Volgens het decreet liggen er be-

Van Baelen

langrijke bevoegdheden bij het LOP. In Brussel wordt nogal eens de indruk gegeven dat ze daar met zovelen zijn en dat ze het allemaal niet zo goed weten. Nergens echter bepaalt het GOK-decreet dat het LOP geen subwerkgroepen of een vorm van dagelijks bestuur mag inrichten, dat vrij concrete elementen verder kan bekijken om daarover met de partners afspraken te maken. Wat staat een LOP in de weg om een onderscheid te maken tussen aanmelden en inschrijven, en zelfs bij het inschrijven een inschrijvingdatum te bepalen? Bovendien moeten we de creativiteit van sommige directeurs niet onderschatten. Zij kennen immers de lokale problematiek. Het decreet biedt ook heel wat mogelijkheden voor doorverwijzing op basis van een aanmelding van ouders met hun kind.

Tot slot sluit ik me aan bij de engagementsverklaring, maar hoe kunnen we die checken?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kan me vinden in wat de heren Gatz en Van Baelen hebben gezegd. Er is inderdaad afgesproken dat er een evaluatie komt van het GOK-decreet. Zal voor Brussel dezelfde timing worden aangehouden, ook voor het LOP? In de eerste plaats moeten de problemen binnen het LOP worden opgelost, maar blijkbaar biedt het LOP niet echt de verwachte oplossing. Mevrouw de minister, hebt u zicht op de stand van zaken van het LOP? Hoe kan de werking daarvan worden verbeterd?

Niemand heeft moeite met het stimuleren van leerkrachten en ouders, zoals bepaald in de engagementsverklaring. Ik heb er wel problemen mee als dat ook in de vrije tijd moet gebeuren.

Ook bij de doorverwijzing naar het Franstalig onderwijs kunnen veel vragen worden gesteld. Uiteindelijk gaat het om het oplossen van de taalachterstand. Dat is een pedagogisch probleem. Doorverwijzen lijkt me, los van de juridische vragen, niet de goede oplossing.

Met het bouwen van nieuwe scholen krijgen we hetzelfde aantal leerlingen en dus hetzelfde percentage anderstaligen. Ook hiermee zal het probleem niet worden opgelost. Ik pleit dus voor enige voorzichtigheid.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, ik deel de analyse van de heer Gatz dat we geen negatief beeld mogen schetsen. Het GOK-decreet is niet de aanleiding voor de problemen, maar versterkt die misschien wel.

De heer Van Baelen vraagt zich af hoe we een engagementsverklaring kunnen afdwingen. Als we de vrijheid van het gezinshoofd ter discussie stellen, komen we op gevaarlijk terrein. Ik wil daarvoor waarschuwen. We staan wel open voor niet-Vlaamse Brusselaars, maar we willen kunnen optreden als ze geen engagementen aangaan. We heten andersstaligen dus welkom, maar ze moeten zich engageren.

Mijnheer Van Baelen, hoe zullen we te werk moeten gaan als we de vrijheid van het gezinshoofd ter discussie stellen? Moeten we dan met een subnationaliteit werken? De vrijheid van het gezinshoofd maakt toch een evolutie mogelijk waarbij het Nederlands in Brussel terrein wint. Daarom vind ik dat een uitnodigend gebaar, waarbij we uiteraard ook wel actief moeten kunnen optreden.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik vraag me af of de situatie nu anders is dan vóór het GOK-decreet. Voor het GOK-decreet voerden heel wat scholen een oordeelkundig inschrijvingsbeleid. Ze hielden rekening met alle bevolkingsgroepen, ook de anderstaligen.

De voorzitter : Is het niet juist dankzij het GOK-decreet dat veel zaken op een tamelijk objectieve manier werden blootgelegd?

Mevrouw Brigitte Grouwels : In de nieuwe situatie moet worden ingeschreven volgens het principe 'wie eerst komt, eerst maalt'. Er ontstaan nu situaties waarbij Nederlandstalige kinderen duidelijk in de minderheid zijn. In vergelijking met Vlaanderen is dit het andere in Brussel. Voor sommige Nederlandstalige kinderen is geen plaats meer in het Nederlandstalig onderwijs. Het GOK-decreet heeft nu een objectieve regel vastgelegd dat wie eerst komt, eerst maalt. Als de Nederlandstalige scholen vol zitten met anderstaligen, dan zullen de Nederlandstaligen uit de boot vallen. Dat is geen normale situatie. Het Nederlandstalig onderwijs is er toch in de eerste plaats voor Nederlandstalige kinderen.

Het is positief dat we kwaliteitsonderwijs kunnen aanbieden voor anderstaligen. De Brusselse scholen staan daarvoor open. Er wordt niet gediscrimineerd. Ik vind het vervelend dat dat blijvend wordt geïnserieerd. We moeten echter ook rekening hou-

Grouwels

den met de situatie van Nederlandstaligen in Brussel, een minderheidsgroep.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, we hebben het hier al meermaals gehad over het GOK en in het bijzonder over GOK Brussel. Ik beseft dat er een aantal knelpunten zijn en het is mijn bedoeling om die in de loop van september uit te klaren, waarna het decreet kan worden bijgestuurd. De onderwijsproblemen in Vlaanderen worden in Brussel uitvergroot omdat we er geconfronteerd worden met een extra taalgroep. Ik wil de zaak echter ook positief benaderen door te stellen dat de moeilijke situatie in Brussel kan uitgroeien tot een meerwaarde voor het Brussels onderwijs.

Mevrouw Grouwels verwijst naar een nieuwsuitzending op TV Brussel, waarbij de uitbreiding van het aanbod aan Nederlandstalig onderwijs in Brussel aan de orde was. Dat Brussel met een aanbod van Nederlandstalig naast Franstalig onderwijs een zeer specifieke situatie bekleedt, kan moeilijk worden betwist. Campagnes waarin het Nederlandstalig onderwijs als kwalitatief hoogstaand werd en wordt gepromoot ten aanzien van alle bevolkingsgroepen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, én de wens van anderstalige ouders om hun kind via het Nederlandstalig onderwijs een meertalige opvoeding te geven, hebben ertoe geleid dat dit onderwijs reeds sinds een aantal jaren een enorm grote aantrekkingskracht heeft. Het Nederlandstalige onderwijs is een beetje het slachtoffer geworden van zijn eigen succes. Dat betekent niet dat de kwaliteit is gedaald, wat ook uit inspectieverslagen blijkt.

De stuurgroep van het lokaal overlegplatform voor het basisonderwijs in Brussel, waarin alle geledingen van het Brussels basisonderwijs zijn vertegenwoordigd, heeft al een aantal keren op een constructieve manier vergaderd. Ze hebben zes knelpunten naar voren geschoven waarover we ons in de toekomst moeten buigen. Ten eerste is het Franstalig onderwijs niet betrokken in het gegeven. Ten tweede is de vraag naar Nederlandstalig onderwijs groter dan het aanbod. Ten derde zijn er infrastructurele beperkingen om tot uitbreiding te komen. Ten vierde kunnen kinderen in een basisschool voortdurend wisselen van taalrol. Ten vijfde staat de taalwetgeving een degelijke taaldifferentiatie in de weg. Ten zesde hebben gezinnen die

reeds een aantoonbare band hebben met het Nederlands, geen garantie op een vlotte inschrijving van hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs.

Ik wil het eerst over de inschrijvingsproblematiek hebben. Het capaciteitsvraagstuk wordt gekoppeld aan de problematiek omtrent de inschrijving van Nederlandstalige kinderen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs, en dan vooral in het basisonderwijs. Dit thema is in deze commissie al meermaals aan bod gekomen. Ik heb er bij die gelegenheden altijd op gewezen dat er voorlopig geen aanpassing van het gelijkkansendecreet komt. Met de doorverwijzingsmogelijkheid op basis van 'thuistaal niet het Nederlands' is in het decreet zelf een instrument gecreëerd om leerlingen met Nederlands als thuistaal in te schrijven en leerlingen met een andere thuistaal door te verwijzen.

Dit instrument is perfect toepasbaar op de Brusselse situatie. Gelet op de vrijheid van het gezinshoofd en het recht op inschrijving in de school van zijn of haar keuze, zal in eerste instantie door het LOP worden bemiddeld naar andere Nederlandstalige scholen waar het recht op inschrijving geldt. Leidt dit niet tot een voor de ouders aanvaardbare oplossing, dan zal de Commissie inzake leerlingrechten oordelen of de doorverwijzing al dan niet terecht is. De LOP-bemiddeling en het oordeel van de commissie nemen ten hoogste vijftien dagen in beslag. Blijkt de doorverwijzing terecht, dan houdt de inschrijving van de betrokken leerling op na één maand, vakantieperiodes uiteraard niet inbegrepen.

De stuurgroep van het lokaal overlegplatform voor het basisonderwijs in Brussel heeft recent het percentage voor het werkingsgebied bepaald. Alle leden van het LOP werden hiervan in kennis gesteld en ontvingen de lijst van scholen die in aanmerking komen om door te verwijzen. Momenteel is één cijfer voor Brussel bepaald, namelijk 63,2 procent. Dat betekent dus dat doorverwijzen kan vanaf 73,2 procent anderstaligen. Van de 117 Brusselse basisscholen komen er 46 hiervoor in aanmerking.

In concreto komt het erop neer dat de scholen die kunnen doorverwijzen, de overige stoeltjes vrijhouden voor Nederlandstalige kinderen. In plaats van de anderstalige leerlingen die zich dan nog komen aanmelden meteen aan de deur te zetten, worden ze voor één maand opgevangen. Heeft het LOP in die tijd geen andere Nederlandstalige school gevonden, dan zullen de ouders wellicht de weg naar het Franstalig onderwijs vinden.

Vanderpoorten

Indien zou blijken dat een differentiatie voor deelgebieden meer aangewezen is, gelet op hun specifieke kenmerken, dan kan het LOP daartoe in volgende schooljaren beslissen. Dit moet worden afgewacht op basis van concrete ervaringen. Op dit ogenblik zijn mij officieel slechts drie scholen bekend waarvoor het LOP meldingen heeft ontvangen over weigering. Het is slechts op deze basis dat ik een inschatting kan maken over de omvang van het probleem.

Het LOP kan ook nog een aantal andere initiatieven nemen, zoals gezamenlijke afspraken rond inschrijvingsperiodes, sensibilisering, enzovoort. Het platform onderschrijft ook het belang van overleg en contacten met het Franstalig onderwijs in de vorm van kennismakingsactiviteiten en ervaringsuitwisseling.

Omdat overleg met de Franse Gemeenschap inderdaad relevant is en omdat ik moeilijkheden ondervind om met mijn Franstalige collega tot een gesprek te komen, heb ik deze problematiek op de agenda laten plaatsen van het Overlegcomité. Als gevolg van de vorming van de federale regering is dat Overlegcomité sindsdien nog niet bijeengekomen.

Wat de engagementsverklaring betreft, ben ik van mening dat scholen anderstalige ouders duidelijk moeten informeren over de consequenties van hun keuze voor het Nederlandstalig onderwijs. Ze kunnen duidelijk maken dat de communicatie met de school in het Nederlands zal gebeuren en dat het voor het leerproces van het kind van uitzonderlijk belang is dat er ook binnen het gezin een affiniteit bestaat ten aanzien van de Vlaamse cultuur en de Nederlandse taal. Waar ik het wél moeilijk mee heb, is dat dit alles voorwerp zou uitmaken van een apart te ondertekenen engagementsverklaring die dan als bijkomende toelatingsvoorwaarde zou worden gehanteerd.

Op 16 januari 2003 had hier een interpellatie plaats over het doel van de gesprekken met de directies van de Brusselse scholen op 11 december 2002 en de scholen van de rand- en taalgrensgemeenten op 10 december 2002. Het Brusseldecreeet kwam toen ook ter sprake. Ik heb in het overleg met de Brusselse scholen dit denkkader gelanceerd als middel om rekening te houden met de knelpunten en voorstellen die tijdens het debat naar voren werden gebracht. Het debat was verkennend van aard.

Een Brusseldecreeet zou oplossingen kunnen bieden voor de specifieke problemen waarmee de scholen te maken hebben en zou alle maatregelen kunnen bundelen die al werden genomen voor Brussel en die nu verspreid zijn over verschillende verzameldecreten en dergelijke. Er zouden zelfs weinig nieuwe inhoudelijke zaken in moeten zitten. Het zou een bundeling kunnen zijn van alles wat al bestaat over Brussel. Daaruit zou dan kunnen blijken welke inspanningen we leveren voor Brussel.

Ik heb toen ook gesteld dat het nog niet duidelijk was wat dat ontwerp van decreet precies zou inhouden. Op het vlak van de taal zijn er gevoelige punten die verder onderzocht moeten worden. Eerder dit jaar werd in dit kader in deze commissie ook al een hoorzitting omtrent meertalig onderwijs georganiseerd. Een globaal Brusseldecreeet vraagt heel veel werk en kan niet op korte termijn worden gerealiseerd, zeker niet meer binnen het resterende tijdsbestek van de huidige legislatuur. Het is wél mijn bedoeling om dit dossier verder uit te werken voor de volgende regeerperiode.

Misschien moeten we het Brusseldecreeet gefaseerd invoeren. In september of oktober evalueren we het GOK-decreet. We gaan dan wellicht over tot een bijsturing. Ik ben ervan overtuigd dat die bijsturing niet thuishoort in het GOK-decreet. Dit is een kansarmoededecreeet. Brussel verkeert in een specifieke situatie. Het tekort aan Nederlandstalig onderwijs heeft eigenlijk niets te maken met kansarmoede, maar met de aanwezigheid van de Franstaligen. De bijsturing moet leiden tot een specifiek Brusseldecreeet. Het behoud van het principe van meer gelijke onderwijskansen is belangrijk voor mij.

Vroeger waren er ook al problemen met inschrijvingen in Brussel. Alleen waren die heel moeilijk detecteerbaar omdat er daarvoor geen instrumenten waren. De moeilijkheden zijn nu wel detecteerbaar via de GOK. Nu hebben we dat instrument wel. De detectie is de eerste stap naar de oplossing. Dat is de uitdaging waar we nu voor staan.

Het inschrijvingsbeleid wordt door sommigen niet alleen in Brussel aangeklaagd. Ze vinden dat we op andere plaatsen ook op onze stappen terug moeten keren.

Van verschillende kanten werd ik al gecontacteerd over het onderwerp. Het Franstalig onderwijs is niet betrokken, er moet zeker overleg komen om samen een en ander te ondernemen. Moeten we meer scholen oprichten zoals het LOP suggereert? Zoals de heer Gatz zei: we moeten dat wat tijd

Vanderpoorten

gunnen. Het is een mogelijkheid voor de toekomst. We moeten nu eerst het voorrangbeleid beheersbaar maken. Brussel speelt daarin een grote rol.

De kinderen kunnen voortdurend van taalrol wisselen. In sommige scholen is van de leerlingen van het zesde leerjaar slechts 10 procent ooit begonnen als Nederlandstalige leerling. Is het wel gezond dat een kind voortdurend van taalrol kan veranderen? Moeten we daar niets aan doen?

Taaldifferentiatie wordt in de weg gestaan door taalwetgeving. Ik heb een werkgroep opgestart om een typisch Brussels curriculum uit te werken. Dit heeft onder meer te maken met de meertaligheid in het Brussels onderwijs. Deze werkgroep brengt mij vanmiddag verslag uit, en zal me enkele voorstellen voorleggen van mogelijke taaldifferentiatie in Brussel. Dit zou een meerwaarde kunnen betekenen, als het tenminste compatibel is met de taalwetgeving. Dit is geen simpel, maar wel een interessant spoor.

Ik heb een zo duidelijk mogelijk antwoord gegeven. We hebben vanaf het startpunt van de GOK ongeveer een jaar geleden, beseft dat het decreet kinderziekte zou hebben. Wat we nu meemaken, is niet eigenaardig.

Ik wil nog even melden dat ik van mensen in de praktijk verneem dat sommigen de zaak overdrijven. We moeten zeer genuanceerd kijken naar dat beeld dat zij ons voorschotelen. We moeten er absoluut voor zorgen dat de meerwaarden voor kansarmen behouden blijven. De knelpunten moeten we met een zo groot mogelijke consensus en zo snel mogelijk proberen op te lossen. Over een jaar, bij de volgende inschrijvingsperiode, moeten de knelpunten weg zijn.

Ik wil er nog eens op wijzen dat dit niet wil zeggen dat er vroeger geen problemen waren. Toen kregen we van overal telefoontjes met klachten. Nu hebben we eindelijk een instrument.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Ik dank u voor uw uitvoerig antwoord, mevrouw de minister. Ik deel niet op elk punt uw mening, maar we zullen dit in de werkgroep verder bespreken.

Ik heb ook geen pasklaar antwoord. U wilt het onderwijs in Brussel en de meertaligheid daar extra onder de loep nemen. Ik wil u waarschuwen. De

Grondwet is in deze niet mee geëvolueerd. De Vlaamse Gemeenschap is in Brussel bevoegd voor de Brusselse Vlamingen, de Franstalige Gemeenschap voor de Brusselse Franstaligen. De heer Gatz heeft al aangetoond dat er nog categorieën Brusselaars zijn die tot geen van beide gemeenschappen behoren. Rekening houdend met de Grondwet moeten we voorzichtig zijn, maar we mogen zeker niet vergeten dat we ons in de eerste plaats moeten inzetten voor de Brusselse Vlaming. We moeten proberen de heterogeniteit te respecteren en tegelijk de Vlaamse aanwezigheid in Brussel te versterken.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, mevrouw de minister. Ik zou willen benadrukken dat niemand de meerwaarde van het gelijkkansendecreet voor de kansarmen betwist. Ik vind het spijtig dat bepaalde mensen steeds de indruk krijgen dat we dit ter discussie willen stellen. Het GOK-decreet biedt een meerwaarde.

Het absolute inschrijvingsrecht, dat niets met kansarmoede te maken heeft, heeft in Brussel evenwel een bijkomend probleem gecreëerd. Dit probleem moet uiteraard zo snel mogelijk worden opgelost. Het probleem is dat de toegang van Nederlandstalige kinderen of van kinderen die op een of andere manier bij de Vlaamse Gemeenschap betrokken zijn, tot de Vlaamse scholen in Brussel niet langer verzekerd is.

Volgens de minister gaat het slechts om een paar gevallen. We weten echter niet precies over hoeveel gevallen het gaat. Hoe dan ook is elk geval er eentje te veel. De rechten van die kinderen moeten worden gevrijwaard, het liefst door middel van een omzendbrief of van een wijziging van het decreet. Dit blijft onze vraag.

Nu de percentages zijn vastgelegd, zou ik van de minister graag de lijst van de betrokken scholen krijgen. Het is me niet helemaal duidelijk of 46 van de 117 scholen met meer of met minder anderstaligen zitten.

Minister Marleen Vanderpoorten : Volgens de lijst waarover ik beschik, komen 46 van de 117 Brusselse scholen in aanmerking voor doorverwijzing.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Als ik me niet vergis, gaat het hier om scholen waar nog plaats is en waar nog niet zoveel anderstaligen zijn ingeschreven.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Grouwels, ik zal u die lijst bezorgen. (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck*)

Momenteel mogen 46 scholen doorverwijzen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, blijkbaar bent u het eens met de heer Gatz wanneer hij stelt dat we niet overhaast tot een uitbreiding van het aantal scholen mogen overgaan. De heer Gatz heeft terecht opgemerkt dat we eerst zeker moeten zijn dat we al die anderstalige kinderen een degelijk onderwijs kunnen bieden. In een interview hebt u zich evenwel voor een uitbreiding van het aantal scholen uitgesproken. Deze uitspraak is in de integratiesector zeer positief ontvaard. Hoewel deze sector duidelijk vragende partij is, wilt u nu plots niet te snel handelen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dit is een van de zes voorstellen van het LOP. Het huidige aanbod volstaat niet. De vraag of we moeten uitbreiden, is in het LOP aan bod gekomen. Het spreekt evenwel voor zich dat dergelijke uitbreidingen tijd kosten. Dit voorstel zal, net als alle andere voorstellen van het LOP, in het begin van het volgend schooljaar in overweging worden genomen.

Ik heb op dit voorstel zowel positieve als negatieve reacties gekregen. Ik kan me voorstellen dat een uitbreiding voor een bepaalde groep leerlingen een oplossing zou bieden. De vraag is echter wat we in de toekomst van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel verwachten. Indien we niet voor nieuwe scholen zorgen, heeft het weinig zin campagnes te blijven voeren. We moeten consequent zijn.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Persoonlijk ben ik niet tegen een uitbreiding. In de integratiesector leeft deze vraag overigens zeer sterk.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik kan me dat goed voorstellen. We zullen in de loop van de komende maanden alleszins nog regelmatig de gelegenheid hebben om hier verder over te discussiëren.

Mevrouw Brigitte Grouwels : De taalwetgeving is in het LOP ook aan bod gekomen. Er doen zich op dit vlak een aantal problemen voor. Ik wil hier niet vlakaf zeggen dat de Franse Gemeenschap de taalwetgeving aan haar laars lapt. Wat het taalondericht betreft, heeft de Franse Gemeenschap al heel wat maatregelen getroffen. Zo hebben ze een aantal native speakers aangetrokken om in hun eigen onderwijs bepaalde zaken te realiseren.

We moeten evenwel vaststellen dat de Franse Gemeenschap zich op dit vlak minder puriteins opstelt dan de Vlaamse Gemeenschap. Wij wachten steeds op de nodige aanpassingen op het federale niveau. De Franse Gemeenschap heeft de taalwetgeving betreffende onderwijsaangelegenheden al een aantal keren naast zich neergelegd.

Ik vind het bijzonder positief dat u de vertegenwoordigers van het Brussels curriculum ontvangt. Ik hoop oprecht dat in de loop van het volgend schooljaar een aantal pilootprojecten in Brussel kunnen worden opgestart. Indien dit niet in de loop van het komend schooljaar kan, moeten we hier toch zo snel mogelijk werk van maken. Deze pilootprojecten rond het taalversterkend onderwijs zouden het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel een meerwaarde kunnen geven. Zonder die meerwaarde zullen de Vlaamse scholen in Brussel het moeilijk krijgen om steeds voldoende Nederlandstalige kinderen aan te trekken.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik heb de indruk dat de minister de zaken tracht te relativiseren. Volgens de minister toont het succes van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel aan dat de kwaliteit van dit onderwijs zeer hoog is. Ik ben ervan overtuigd dat dit, zeker in vergelijking met het Franstalig onderwijs, het geval is. Ik vrees evenwel dat het geloof van de Nederlandstalige Brusselaars in die kwaliteit ernstig slinkt. Dit zou, misschien zelfs op korte termijn, nefaste gevolgen voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel kunnen hebben. Uit het antwoord van de minister kan ik enkel afleiden dat er op korte termijn blijkbaar weinig zal veranderen.

Wat de doorverwijzing betreft, verwijst de minister naar het Overlegcomité. Zoals ik daarnet al heb gezegd, is de agenda van het Overlegcomité reeds zwaar overladen. Bovendien kan overleg pas plaatsvinden wanneer we over een nieuwe federale regering beschikken. We weten overigens uit ervaring dat dit overleg niet snel te werk gaat.

Wat de uitbreiding van het aanbod betreft, wil de minister meer tijd. In de toekomst zou op dit vlak eventueel iets kunnen gebeuren.

De minister sluit een specifieke aanpassing van het GOK-decreet voor Brussel uit. Het aangekondigde Brusseldecreeet zal evenwel niet meer voor deze legislatuur zijn. Dit betekent dat er de eerstkomende jaren geen fundamentele oplossing voor dit pro-

Van Nieuwenhuysen

bleem zal komen. Ik vrees echter dat op het ogenblik dat die oplossing er wel komt, er niet veel Brusselse Vlamingen zullen overblijven om ervan te genieten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het raadplegen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het raadplegen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, er is daarnet al verwezen naar de wijze waarop de Franstaligen soms met de taalwetgeving omspringen. Ik heb echter de indruk dat dergelijke praktijken zich ook aan Nederlandstalige zijde voordoen.

Een tijdje geleden heb ik een schriftelijke vraag gesteld over de aankondiging in Klasse dat voortaan maandelijks instapbrieven in verschillende talen ter beschikking zouden worden gesteld van ouders met kinderen tussen 2,5 jaar en 14 jaar oud. Het gaat hier om brieven in het Arabisch, het Turks, het Duits en het Engels. Die instapbrief zou via het internet worden aangeboden aan scholen en schoolopbouwwerkers, die op hun beurt de teksten zouden kunnen verspreiden onder anderstalige ouders. Het zou niet gaan om een letterlijke vertaling van Klasse. Het is de bedoeling om anderstaligen ertoe aan te zetten Nederlands te leren, opdat ze Klasse in de toekomst in het Nederlands zouden lezen. Op zich is dat misschien wel lovenswaardig, maar ik heb daarbij toch twee bedenkingen : een principiële en een praktische.

Ten eerste, mevrouw de minister, heb ik u tweemaal moeten vragen of dit initiatief aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht werd voorgelegd. In uw eerste antwoord had u die vraag blijkbaar overgeslagen. Nochtans bestaat er in dit land nog altijd

een taalwetgeving die van openbare orde is. Die taalwetgeving bepaalt dat de overheidscommunicatie en het onderwijs in Vlaanderen tot nader order uitsluitend in het Nederlands moeten gebeuren. Hoewel u beweert dat een voorafgaand advies van de VCT niet nodig is omdat er voorgaande adviezen zijn, lijkt het me principieel toch aangewezen om een advies in te winnen telkens wanneer een initiatief in een andere taal wordt genomen.

Artikel 61, paragraaf 2 van de samengevoegde wetten op het taalgebruik stelt inderdaad : 'De ministers raadplegen de commissie voor alle zaken van algemene aard die de toepassing van deze gecoördineerde wetten betreffen.' Dat geldt, meen ik, ook voor de overheidsdiensten. U zou kunnen stellen dat dit geen zaak is van algemene aard, maar zelfs dan is er een ongeschreven rechtspraak dat een afwijking van de taalwetgeving enkel met de toestemming van de VCT kan gebeuren, na een vraag om advies.

Zolang de taalwetten niet worden gewijzigd, is het dus aangewezen om elke afwijking daarvan aan de VCT voor te leggen, ook al meent men het antwoord al op voorhand te kennen. Het feit dat de instapbrief ook in het Frans is opgesteld, zou sommige mensen uit de rand argumenten kunnen bezorgen om meer te vragen dan ze nu al krijgen.

Mijn tweede bedenking betreft een meer praktisch aspect. Zijn dergelijke initiatieven echt doeltreffend ? Zetten ze ouders ertoe aan om daadwerkelijk een inspanning te leveren om Nederlands te leren zodat ze bijvoorbeeld Klasse zouden kunnen lezen ? Of sterkt het hen veeleer in de overtuiging dat ze zich de moeite niet moeten getroosten omdat er toch altijd anderstalige informatie voorhanden is ?

Tot slot kunnen we ons afvragen in hoeverre dergelijke vertalingen efficiënt zijn. Onlangs is er een onderzoek geweest in Nederland, meer bepaald van mevrouw De Voogd, van de universiteit van Utrecht. Zij heeft aangetoond dat brochures, webstekken, formulieren, enzovoort, niet in een vreemde taal worden aangeboden vanwege het beperkt effect daarvan. Het onderzoek met als titel 'Immigranten informeren. Lezen en tekstgebruik in een meertalig perspectief.' heeft geprobeerd te achterhalen hoe gezinnen omgaan met informatie van overheidsinstanties en gemeenten. Daaruit blijkt dat het vertalen van teksten in de eigen taal niet direct de oplossing is voor betere informatieoverdracht aan migranten. Immers, immigranten die het Nederlands minder goed beheersen, lezen ook de eigen taal minder goed, vaak door een laag oplei-

Van Nieuwenhuysen

dingsniveau. Bovendien laat de kwaliteit van de vertaling soms te wensen over. Mevrouw de Voogd stelt dat mede door de positieve houding van de Turkse en Marokkaanse volwassenen in Nederland ten opzichte van de Nederlandse taal, informatie best in het Nederlands wordt aangeboden.

Mevrouw de minister, welke principiële of praktische bezwaren hebt u tegen het systematisch voorleggen aan de VCT van initiatieven waarbij andere talen dan het Nederlands worden gebruikt? Kent u de studie van de universiteit van Utrecht waarnaar ik heb verwezen? Bent u bereid om uw mening over het gebruik van andere talen dan het Nederlands in de communicatie met ouders te herzien, rekening houdend met de resultaten van dat onderzoek?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, voor ik uw vragen beantwoord, wil ik nog even kort de bedoeling van de instapbrief duidelijk maken. Het gaat om een brief die het magazine Klasse, dat enkel in het Nederlands is gesteld, begeleidt. Het is de bedoeling anderstalige ouders met kinderen in het Vlaams onderwijs te stimuleren om informatie over dat onderwijs in het Nederlands te lezen. De brief werkt dus als integratiemiddel.

De instapbrief is een A4-tekst met enkel de headlines uit de nieuwe Klasse voor Ouders, telkens met de oproep om Klasse voor Ouders in het Nederlands te lezen. De instapbrief vervangt dus Klasse voor Ouders niet. De brief, die in het Turks, Arabisch, Frans, Engels of Duits is opgesteld, staat niet op zich en heeft geen enkele zin als hij niet in de uitsluitend Nederlandstalige Klasse voor Ouders zit. Scholen zijn niet verplicht om die brief mee te geven. Klasse voor Ouders biedt het aan als een service. Ik meen dat men er niks op tegen kan hebben dat men allochtonen in hun taal vertelt dat ze Nederlands moeten leren.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag heb ik al geschreven dat er voldoende precedents zijn waarbij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht geen bezwaren formuleert tegen dergelijke initiatieven. Ik vind het

om praktische redenen niet nodig om nog eens een advies in te winnen wanneer vooraf duidelijk is wat het resultaat daarvan zal zijn.

Ik ben niet op de hoogte van de studie 'Immigranten informeren. Lezen en tekstgebruik in een meertalig perspectief.' U stelt dat het onderzoek aantoonde dat brochures, folders, webstekken en formulieren best niet in vreemde talen worden aangeboden, gezien het beperkte effect daarvan. Het initiatief van de instapbrief is geen voorbeeld van informatie die in een vreemde taal wordt aangeboden. De instapbrief werkt enkel als een handreiking, als een verlaging van een drempel, en wordt tegelijkertijd met Nederlandstalige informatie aangeboden. Dat gebeurt bijvoorbeeld ook voor de Gids voor Ouders. Volgens schoolopbouwwerkers, brugfiguren, maar ook wetenschappers is dit een cruciaal punt in de communicatie met allochtone ouders.

Recent OBPWO-onderzoek, met als titel 'Ouders over scholen' van de heren Verhoeven, Devos, Stassen en mevrouw Warmoes van de universiteiten van Leuven en Gent, toont aan dat een goede band tussen scholen en ouders erg belangrijk is. Communicatie vormt daar een belangrijk onderdeel in. De instapbrief is daar een mogelijk antwoord op. Aangezien de communicatie gebeurt overeenkomstig de voorschriften en de vroegere adviezen van de VCT, zie ik niet in waarom er plotseling een andere houding zou worden aangenomen tegenover het gebruik van andere talen dan het Nederlands in de communicatie met ouders.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw standpunt is duidelijk, maar verschilt wel van het mijne. Ik ben van oordeel dat elk initiatief moet worden voorgelegd aan de VCT. Er bestaat ook ongeschreven rechtspraak terzake. Ook over de doeltreffendheid van dergelijke communicatie bent u een andere mening toegedaan. Ik kan dat enkel vaststellen en betreuren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de drugsactie die in het Sint-Jan Berchmansinstituut in Puurs werd gehouden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Callens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de drugsactie die in het Sint-Jan Berchmansinstituut in Puurs werd gehouden.

De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we hebben zopas een groot probleem inzake Brussel besproken. Het probleem dat ik nu wil bespreken, is even groot.

Begin mei veroorzaakte een drugscontrole in het Sint-Jan Berchmansinstituut in Puurs heel wat commotie. De directie wist niet wat haar overkwam met zoveel aandacht in de media, temeer daar het de derde keer was dat ze de hulp van de federale politie inriep om een controle in de school uit te oefenen. De directe aanleiding hiervoor was het overlijden van een leerling enkele jaren geleden. De jongen was mee op aanraden van de school naar een afkickcentrum gegaan, maar herviel jammerlijk en overleed.

Ongetwijfeld getraumatiseerd door dit voorval en op basis van zeer hardnekkige geruchten dat er op de speelplaats openlijk werd geblowd, besloot de directie begin mei opnieuw een controle te laten uitvoeren. De drugshond detecteerde sporen van verdovende middelen, en een aantal leerlingen werd voor ondervraging en voor het afnemen van een urinestaal meegenomen. Saillant detail, dat bij sommige leerlingen duidelijk in het verkeerde keelgat is geschoten, is dat de controle enkel in de TSO- en BSO-afdeling werd uitgevoerd, en dus niet in het ASO.

Dit voorval blijkt evenwel geen unicum te zijn. Navraag bij de federale politie leert immers dat alleen al in 2002 in zo'n twintig gevallen de hulp van de drugsbrigade werd ingeroepen voor een inval in een school.

Mevrouw de minister, ik wil geen waardeoordeel uitspreken over de opportuniteit van dergelijke acties, maar omdat er een duidelijke dissonantie is tussen de verklaringen van de schooldirectie enerzijds en die van de woordvoerder van uw kabinet en de kinderrechtencommissaris anderzijds, wil ik dit probleem toch aankaarten. Ik baseer me op uit-

latingen in een artikel van 7 mei 2003 in de krant De Morgen.

De directie van de school beschouwt deze maatregel allerminst als een drastische maatregel, maar veeleer als preventie. De nadruk van de aanpak in de school ligt op sensibilisering en een zeer individuele aanpak, maar de school is van oordeel dat net als bij snelheidsovertredingen het gebrek aan pakkans ertoe leidt dat niemand zich aan de opgelegde limieten houdt.

De kinderrechtencommissaris, mevrouw Vanderkerckhove, geeft toe dat een dergelijke actie juridisch wel kan, maar vindt het allerminst opportuun om met groot vertoon in een school binnen te vallen. De woordvoerder van het kabinet van Onderwijs en Vorming, de heer De Ro, benadrukt dat als een directeur het geringste vermoeden van een misdrijf in zijn instelling heeft, hij actie moet ondernemen en daarvoor een beroep kan doen op de politie. Hij kan zich echter niet voorstellen dat een school dit doet om een tiener die af en toe een jointje rookt, te laten betrappen. Het zou dan al echt om dealers moeten gaan.

Mevrouw de minister, het is best te begrijpen dat u een zekere voorzichtigheid en misschien zelfs een zekere terughoudendheid aan de dag legt inzake het afleggen van verklaringen over concrete voorvallen. Omdat het politieoptreden in Puurs geen eenmalig geval is – de zojuist aangehaalde cijfers 2002 geven dit ook weer –, zijn dergelijke diffuse geluiden van bepaalde actoren in dit debat ten opzichte van leerkrachten, directies, ouders en leerlingen niet aangewezen. Het gaat niet over het geval Puurs alleen, maar over het probleem van onderwijzend personeel dat wordt geconfronteerd met de mogelijke aanwezigheid van verdovende middelen op school.

Mevrouw de minister, wat zijn de mogelijkheden van directies om dit probleem aan te pakken en er desgevallend tegen op te treden? Wat is de juridische bewegingsvrijheid van directies in zulke gevallen?

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, als ik het goed begrijp, pleit de woordvoerder van uw kabinet ervoor om blowende tieners min of meer hun gang te laten gaan, en om alleen de dealers op te sporen. Daarmee stelt hij zich op dezelfde lijn als de kinderrechtencommissaris, die invallen op scholen ook niet ziet zitten. Ze gaan

Van Nieuwenhuysen

zelfs verder dan de al versoepelde wetgeving inzake het gebruik van cannabis. Cannabis mag dan zo gezegd verboden blijven voor minderjarigen, op de plaats bij uitstek waar jongeren bij elkaar komen, de school, zou de politie niet mogen nagaan of dat verbod wordt nageleefd.

Ik ben het ermee eens dat alles op alles moet worden gezet om in de eerste plaats aan preventie te doen. Jongeren moeten ervan worden overtuigd dat ze beter van drugs afblijven. Ik heb niet de indruk dat dat de instelling is van de woordvoerder van het kabinet Onderwijs.

Het afstappen van de politie in de school te Puurs is een van de beste preventieve acties die we ons kunnen indenken. Of het om een discotheek gaat of om een school, het afradingseffect dat ervan uitgaat, is bijzonder groot. Als er in Puurs op de leerlingen zelf geen drugs werden gevonden, kan dat te maken hebben met het feit dat het niet de eerste keer was dat de politie daar is binnengevallen. De dealers hoeden zich ervoor om binnen de schoolmuren nog verder drugs te verhandelen. Dat is positief.

Heel wat jongeren kennen natuurlijk andere wegen om aan het spul te geraken, maar de ouders van kinderen die op het gebruik van drugs werden betrapt, zullen de controle op hun kinderen wellicht opvoeren. Dat is ook weer positief. De leerlingen die niet hebben gebruikt, zullen na die ervaring misschien wat terughoudender worden om aan het experimenteren te gaan. Ouders hebben veel meer vertrouwen in een directie die de ogen niet sluit voor dit probleem, dan in een directie die doet alsof er geen problemen zijn.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Het probleem van de verslaving is breder dan alleen drugs. Het gaat ook over alcohol en sigaretten. Velen zijn betrokken bij de uitdaging om dat terug te dringen, via preventie of – als het moet – afschrikking. Een aantal gemeentebesturen tracht daarover een beleid te ontwikkelen dat de verschillende partners daarin betreft. Mevrouw de minister, er zijn hier verschillende sectoren bij betrokken op Vlaams niveau, zoals ook wel zijn. Hoe wordt rond dit probleem samengewerkt ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de actie in het Sint-Jan Berchmanscollege in Puurs heeft niet voor de eerste keer de aandacht gevestigd op het probleem van drugsgebruik door minderjarigen, in het bijzonder op school.

In heel wat reacties achteraf werd ingegaan op de juridische aspecten van de politieactie. Hoewel de juridische kant volgens mij niet de belangrijkste invalshoek is, wil ik kort verduidelijken dat zo'n actie uiteraard wel wettelijk mogelijk is. De wet op het politieambt laat de politie toe om een niet voor het publiek toegankelijke plaats te doorzoeken, met toestemming van de persoon die het genot heeft van die plaats. In het geval van Puurs heeft de schooldirecteur gevraagd om een zoekactie te houden, hetgeen uiteraard voor de politie een vermoeden inhield dat er mogelijk sprake was van inbreuken op de drugswet. Overigens is de politie niet verplicht om op dit soort vragen in te gaan en zal het afhangen van het lokale politiebeleid of er wordt ingegaan op dergelijk verzoek.

Indien naar aanleiding van dergelijke actie illegale drugs worden aangetroffen bij een minderjarige, zal er een PV worden opgesteld en treedt het jeugdbeschermingsrecht in werking. Betreft het een meerderjarige, dan is het mogelijk dat er geen PV wordt opgesteld, namelijk bij het bezit van een hoeveelheid cannabis die niet meer is dan voor eigen gebruik en indien er geen vermoeden is van problematisch gebruik.

Zonder tussenkomst van de politie kan een schooldirectie niet overgaan tot maatregelen, zoals het fouilleren van leerlingen of het doorzoeken van persoonlijke bezittingen. Dit betekent echter helemaal niet dat ze bij aanwijzingen van drugsgebruik helemaal niets kan ondernemen. Om evenwel met een zo groot mogelijke effectiviteit in het onderwijs een drugspreventiebeleid te kunnen voeren, kan de school een beroep doen op een netwerk rond de school.

De Vlaamse Gemeenschap sloot met ingang van 2002 een convenant met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, waarbij deze de opdracht kreeg vorming, advies en informatie te verlenen aan het grote publiek en aan deskundigheidsbevordering te werken bij belanghebbenden. Het onderwijs is binnen de werking van de VAD al sedert lang een prioritaire sector en ontwikkelde een draaiboek voor een drugsbeleid op school.

Het zou te ver leiden om op de inhoud van dit uitgebreide draaiboek in te gaan, maar ik wil toch

Vanderpoorten

aangeven dat de aanpak gericht is op een pedagogische benadering, gesteund op vertrouwen en open communicatie. Het plan steunt op drie pijlers, waarbij het niet blijft bij de voor de hand liggende eerste pijler van preventie, waar informatie een deel van uitmaakt. De tweede pijler van interventie houdt in dat de school optreedt bij gedrag dat tot problemen kan leiden. Het komt er in de eerste plaats op aan door correcte waarneming van gedrag van leerlingen te weten wanneer een leerling problemen heeft met drugs. De derde pijler, namelijk het handelen, betekent vaak het informeren van de ouders van deze leerlingen en een aangepaste begeleiding, mogelijk met begeleiding van buitenaf. Indien dit beleid van openheid, dialoog en afspraken niets oplevert of indien afspraken niet worden nageleefd, zijn beschermende maatregelen of sancties op hun plaats.

Het staat scholen altijd vrij er een andere visie op na te houden dan die die is ontwikkeld door de VAD en die wordt aanbevolen door de overheid. Ik kan er begrip voor opbrengen dat het voor een directie niet eenvoudig is om bij een vaag vermoeden van drugsgebruik op school een beleid te voeren en dat het dan een aantrekkelijke optie kan lijken om door een actie van de politie een aantal feiten te verzamelen. De vraag blijft echter of dat kan opwegen tegen het verlies van vertrouwen. Bij onaangekondigde politieacties is de kans immers groot dat de directie het vertrouwen van de leerlingen verliest. Ik kan me voorstellen dat een directie van een school, ondanks een goed uitgebouwd antidrugsbeleid, soms geen andere uitweg meer ziet dan het inschakelen van de politie en dergelijke actie dan ook pas in laatste instantie overweegt. Ik ben ervan overtuigd dat de directie van de school in Puurs pas na wijs beraad en overleg tot deze beslissing is gekomen.

Ten slotte benadruk ik dat terwijl ik voor drugsgebruik een preventieve en eventueel begeleidende aanpak verkies, dit niet geldt indien een leerling drugs verkoopt op school. In dat geval valt een tuchtprocedure, met mogelijk ook de betrokkenheid van het parket, te verantwoorden. Een meer gedetailleerde juridische handleiding bij drugsproblemen in relatie tot de school werd uitgewerkt door de VAD en kan daar worden opgevraagd.

De voorzitter : De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is duidelijk waaraan de scholen zich moeten houden om het probleem

aan te pakken. Het is de beste methode om eerst voorzichtig te zijn en pas in laatste instantie voor de harde aanpak te kiezen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verloning van kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Schuermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de verloning van kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, mijn aandacht is gevestigd op de loonproblematiek van kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs. De federale wet van 6 april 1995 op de uitoefening van het beroep van kinesitherapeut legde voor de toegang tot het beroep een opleidingsduur van vier jaar vast. Gevolg was dat de gemeenschappen de opleidingsduur hebben aangepast. Het decreet van 23 juni 1998 betreffende de hervorming van het hoger onderwijs in de kinesitherapie stelt de minimale studieduur vast op vier jaar. De verlenging van de studieduur van drie jaar hogeschoolonderwijs naar vier jaar, dus van eencyclusonderwijs naar tweecyclionderwijs, heeft onvoldoende geleid tot een aanpassing van het loon in functie van de upgradering van het diploma.

U bent hierop gewezen door een aantal mensen uit het buitengewoon onderwijs. Ook voormalig minister Baldewijns stelde al in een nota dat er inzake de catalogisering van dit ambt een ontwerp van besluit voorlag. De administratie was ermee bezig, en het zou later aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Ondertussen zijn we een aantal jaren verder en wil ik u een aantal vragen stellen.

Mevrouw de minister, welke stappen zijn er recent gezet om het loon aan te passen ? Overweegt u om het loon op te trekken tot de weddeschaal 501 ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, voor een aantal ambten van het paramedisch personeel in het buitengewoon onderwijs, namelijk ergotherapeut, kinesitherapeut, logopedist en verpleger, geldt de weddeschaalcode 337, ongeacht het niveau van bekwaamheidsbewijs. Bij de hervorming van het hoger onderwijs werd de opleiding van kinesitherapeut tot vier studiejaar opgetrokken. Tot bovenvermeld ambt worden dan ook niet alleen gegradueerden toegelaten, maar ook licentiaten. Beide categorieën ontvangen voor dit ambt de weddeschaalcode 337. De verloning in het onderwijs is nog steeds gebaseerd op het bekwaamheidsbewijs én de graad of het niveau waarin men wordt tewerkgesteld. Voor deze ambten in het buitengewoon onderwijs betekent dit ten minste HOKT en geldt één weddeschaal. Overigens krijgt de leraar-licentiaat in het buitengewoon onderwijs geen weddeschaalcode 501, maar wel de code 301 van regent.

Daarbij komt dat in CAO V de maatregel tot gelijkstelling van de weddeschalen 333 en 337 van kinesist, logopedist, ergotherapeut, maatschappelijk assistent, verpleger en assistent in de CLB's met de weddeschaal van de regent, namelijk 301, werd ingeschreven. Deze gelijkstelling gebeurt stapsgewijs en de laatste verhoging gaat in op 1 december 2004.

Voor het orthopedagogisch, psychologisch en medisch personeel is de situatie anders. Tot deze ambten worden enkel licentiaten toegelaten; zij krijgen hiervoor de weddeschaalcode 501. In de loonstudie komt de 'verloning van leerlinggerichte ondersteunende functies' specifiek ter sprake. Net als voor de leerkracht introduceert de loonstudie een aantal nieuwe begrippen over verloning: functieweging, de verschillende niveaus binnen een functie, enzovoort. Deze ideeën kunnen mogelijk een nieuw licht werpen op verloning in het algemeen. Het is mijn bedoeling om de resultaten van deze loonstudie te gebruiken als uitgangspunt voor de volgende CAO VII.

In de verloning van het onderwijzend personeel is alles gebaseerd op alles. Als we één radertje in beweging brengen, krijgen we een verschuiving en oeverloze discussies als gevolg. Het is beter om dit te bekijken binnen het totale verloningsbeleid van het onderwijspersoneel.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Als ik het goed be-

grepen heb, krijgen we volgende week een gesprek met een andere doelgroep met een vergelijkbare problematiek. Ik wil horen wat daar de perspectieven zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers en GOK

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers en GOK.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit is een vraag om uitleg in de echte zin van het woord. Ik stel me vragen bij het inschrijvingsbeleid en de 'stop' op het aantal leerlingen. Ik vraag me af hoe de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers zich verhouden tot het inschrijvingsbeleid. Deze onthaalklassen kunnen worden opgericht met extra middelen en op elk moment van het schooljaar.

Stel nu dat een school op basis van haar reguliere personeelsbestand, klasgrootte en aanpak op een bepaald moment de beslissing neemt om verdere inschrijvingen te weigeren omdat de school vol zit. Hoe moet het dan met die onthaalklassen? Betekent dit dat deze school ook geen onthaalklassen meer kan inrichten?

Ik heb vernomen dat het departement Onderwijs suggereert dat een school die onthaalklassen op voorhand moet plannen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb net al gezegd dat het decreet gelijke onderwijskansen geëvalueerd wordt in het najaar. Als er dan nog een probleem blijkt voor de opvang van anderstalige nieuwkomers, zal dit leiden tot een aanpassing van het decreet. Ik ben er helemaal niet van overtuigd dat er een probleem zal zijn.

Vanderpoorten

Ik wil er de aandacht op vestigen dat binnen de lokale overlegplatforms, de LOP's, bepaalde afspraken kunnen worden gemaakt over, bijvoorbeeld, de problematiek van de anderstalige nieuwkomers. De LOP's hebben daarvoor in het decreet de bevoegdheid gekregen. In de stad Gent bijvoorbeeld werkten de scholen al verschillende jaren met een overlegplatform dat onafhankelijk fungeerde van het non-discriminatieoverleg. Dit forum werd specifiek opgericht om de problematiek van de anderstalige nieuwkomers te bespreken. Dit heeft in Gent geleid tot een betere spreiding van de andersstalige nieuwkomers en een gedeelde verantwoordelijkheid van alle scholen, over de netten heen. Deze bevoegdheid is nu, met het gelijkeonderwijskansendecreet, bij de lokale overlegplatforms gelegd. Alle leerlingen komen bij inschrijving op dezelfde lijst terecht, ook de anderstalige.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Dit is geen hypothetische vraag. Dit doet zich concreet voor in het Mechelse. Dat vermoed ik toch. Ik heb dit vernomen van iemand uit die regio die in een LOP zat. De LOP's werken in de eerste fase via de integratiesector waar de anderstalige nieuwkomers worden opgevangen in een globaal project dat door de stad mee wordt gefinancierd. Daarna wordt er netoverschrijdend beslist welke school een onthaalklas zal oprichten zodra er genoeg nieuwkomers zijn. De intake vindt deels plaats via de integratiesector ; de volgende stap is de inrichting van een onthaalklas. Krijgt die school daar extra geld voor ? Dit dreigt in de regio Mechelen tot een reëel probleem te leiden.

Minister Marleen Vanderpoorten : U hebt uw vraag algemeen gesteld. Ik veronderstel dat het in Mechelen om het secundair onderwijs gaat ? Het gaat over de organisatie van de samenstelling van groepen nieuwkomers. Er zijn gesprekken geweest in de voorbije dagen. Ik kan u daar volgende week concreet op antwoorden. Ik moet eerst de administratie raadplegen.

De voorzitter : Misschien moet u uw vragen meer concretiseren, mijnheer Martens.

De heer Luc Martens : Neen, toch niet, sommige mensen willen de algemene context horen. Eén geval zegt trouwens niets over de rest van de sector.

Minister Marleen Vanderpoorten : De situatie in Vlaanderen verschilt nogal per regio. Op de algemene regels zijn afwijkingen mogelijk. Op basis van die afwijkingen uit het verleden willen we in de toekomst nieuwe afspraken maken om de scholen meer zekerheid te bieden. Dat is de reden van de gesprekken tussen die scholen en de administratie. We zoeken daarbij naar de best mogelijke oplossing. Die kan verschillen per regio.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van herexamens

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Hermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het inrichten van herexamens

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Collega's, deze vraag was in oorsprong een actuele vraag, maar minister Vanderpoorten kon vorige week niet aanwezig zijn. Ik ben blij dat mijn vraag hier nog aan bod komt. Ik wil uw antwoord persoonlijk horen, mevrouw de minister.

Uit de beruchte enquête van Klasse blijkt dat de meerderheid van 3.000 bevraagde leerlingen, leerkrachten en ouders zich heel expliciet heeft uitgesproken voor het inrichten van herexamens. In principe is het inrichten van herexamens nooit echt verboden. In het begin van de jaren negentig is het, omwille van diverse redenen, wat afgeremd. Hoewel ik een aantal van die redenen ken, vraag ik me nog steeds af waarom die beslissing toen is genomen. Ik vermoed dat ik niet alle redenen ken.

Zo is in het begin van de jaren negentig gesteld dat het onmogelijk is om in een korte periode van een paar weken de achterstand van ettelijke maanden in te halen. Vanuit didactisch oogpunt valt hier iets voor te zeggen. Het is voor scholen technisch, praktisch en organisatorisch soms zeer moeilijk om herexamens in te richten. Bovendien zijn herexamens in het verleden soms meer als een sanctie dan als een remediëring voor een kennistekort gehanteerd.

Hermans

Er is toen besloten dat de klassenraad een belangrijker rol moest vervullen. De klassenraad moest op het einde van een schooljaar immers in staat zijn om te oordelen of iemand cognitief en emotioneel klaar was om naar een volgend jaar over te stappen. Dit uitgangspunt heeft tot een totale ont-rading van herexamens geleid.

Mevrouw de minister, ik weet niet of het mogelijk is om in een korte periode bepaalde zaken te corrigeren. Ik vraag me af wat u hiervan vindt. Hoe hebt u op deze enquête gereageerd? Zult u rekening houden met de resultaten van deze enquête? Kan het inrichten van herexamens opnieuw worden opgewaardeerd? Tenslotte kunnen herexamens voor heel wat leerlingen een tweede kans betekenen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, alvorens op de vragen van mevrouw Hermans in te gaan, wil ik even benadrukken dat de uitgestelde proeven, de zogenaamde herexamens, nooit zijn afgeschaft.

Ik citeer artikel 37 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19 juli 2002. Paragraaf 1 luidt : 'De beslissingen van de delibererende klassenraad voorzien twee mogelijkheden : ten eerste, de leerling wordt beschouwd het leerjaar met vrucht te hebben beëindigd ; ten tweede, de leerling wordt beschouwd het leerjaar niet met vrucht te hebben beëindigd.' Paragraaf 2 luidt : 'De in paragraaf 1 bedoelde beslissingen worden in beginsel genomen uiterlijk op 30 juni van het betrokken schooljaar, doch deze termijn kan voor individuele gevallen worden verlengd tot uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgend schooljaar.'

De bijbehorende omzendbrief, SO 64, geeft, binnen de geest van de regelgeving, een uitvoeriger beschrijving van dit artikel. In punt 8.1.2 lezen we het volgende : 'De beslissingen van de delibererende klassenraad voorzien twee alternatieven. Ten eerste, de leerling wordt beschouwd het leerjaar met vrucht te hebben beëindigd. Ten tweede, de leerling wordt – tegenovergesteld – beschouwd het leerjaar niet met vrucht te hebben voltooid. Deze beslissingen worden in beginsel genomen uiterlijk op 30 juni van het betrokken schooljaar. Dit vormt de algemene regel, ervan uitgaande dat de klassenraad de leerling afdoende kent en weet wat hij waard is

na hem gedurende een volledig schooljaar te hebben begeleid en geëvalueerd. Met andere woorden, de delibererende klassenraad moet in principe uiterlijk op 30 juni over voldoende nuttige elementen beschikken om een eindbeslissing te kunnen treffen. Niettemin kan de termijn voor uitzonderlijke en individuele gevallen worden verlengd tot uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgend schooljaar.'

Uit deze tekst blijkt duidelijk dat het hier geen uitstel van de eindbeoordeling betreft, maar wel een langer dan gebruikelijk lopend besluitvormingsproces. De delibererende klassenraad is autonoom bevoegd om te oordelen of sommige leerlingen aan een bijkomende proef moeten worden onderworpen vooraleer een definitieve beslissing kan worden genomen. De bijkomende evaluatie kan onder meer gebeuren op basis van herexamens of van vakantiewerk of -lectuur. Indien de eindbeslissing daarentegen wel uiterlijk op 30 juni is genomen, kan de leerling met het oog op een evaluatie tijdens de zomervakantie niet met bijkomende opdrachten worden belast. Het proces-verbaal van de beslissingen wordt steeds opgesteld in functie van de eenmalige vooropgestelde datum, namelijk 30 juni.

Ik zal even dieper ingaan op de achterliggende filosofie. Ik ben uiteraard bereid om rekening te houden met de resultaten van de enquête van Klasse. Uit deze enquête blijkt evenwel niet duidelijk wat ouders, leerlingen en leerkrachten nu precies zo goed vinden aan het feit dat kinderen, na tien schoolmaanden, ook tijdens de maanden juli en augustus zouden moeten studeren. De enquête heeft niet gepeild naar de redenen of de argumenten die aan deze stellingname ten grondslag liggen. Aangezien deze redenen allicht zeer divers zijn, lijkt het me belangrijk even dieper op de achterliggende doelstellingen van de omzendbrief in te gaan.

De omzendbrief wil eerst en vooral verduidelijken dat het traditionele leer- en onderwijsconcept onder druk staat. Tegelijkertijd wil de omzendbrief de meerwaarde van de nieuwe ontwikkelingen op dit vlak aanduiden.

Onderwijzen kan nog steeds worden beschouwd als het louter overdragen van kennis door een expert aan niet-experts, in dit geval de leerlingen. De expert kan hiervoor nog steeds de klassieke docerestijl hanteren. In dit concept moeten de leerlingen de verwerkte kennis op het einde van het schooljaar reproduceren. In deze context kunnen we op een legitieme wijze over herexamens spreken. Deze herexamens geven leerlingen een twee-

Vanderpoorten

de kans om aan te tonen dat ze alle, vooral kennisgerichte, onderdelen wel degelijk hebben verwerkt. In deze productgerichte aanpak wordt meestal een vrij mathematisch model gehanteerd en geeft de 50-percentnorm aan wie al dan niet herexamens heeft verdiend.

De laatste decennia wordt terecht gesproken van een verschuiving van het onderwijzen naar het actief leren door de leerling. De leerling komt meer en meer centraal te staan. Hierbij wordt rekening gehouden met de ervaringen die de leerling heeft opgedaan. De leerling wordt uitgedaagd om actief te participeren aan een leer- en groeiproces dat aan de grondslag ligt van het verwerven van inzichten en vaardigheden met betrekking tot de leerinhouden in het curriculum. Naast het kennen, treedt nu ook het kunnen naar voren.

Concreet betekent dit dat de leerling en de leraar op 1 september samen aan een opdracht beginnen. De leraar moet het leren van de leerling opvolgen en bijsturen. Deze aanpak vergt een meer procesgerichte evaluatie. Elk probleem moet worden aangepakt en bijgestuurd op het ogenblik dat het zich stelt. Leerlingen krijgen de kans om zich te bewijzen, maar ook de kans om te struikelen en om hulp te vragen. Leerlingen krijgen, met andere woorden, de kans om te worden begeleid. Op deze manier ontstaan tijdens het schooljaar tientallen kansen voor de leraar om zich over de stand van zaken en over de evolutie van de betrokken leerling uit te spreken.

In principe hebben de leerlingen in dit moderne leerconcept geen behoefte aan een tweede kans. De leerkrachten en de klassenraad kunnen in de loop van het schooljaar immers voldoende gegevens verzamelen over de betrokken leerling om op 30 juni een definitieve uitspraak te doen.

Een essentieel aspect van deze trendverschuiving is het overstappen van een retrospectieve evaluatie op een prospectieve aanpak. De klassenraad kijkt niet louter naar wat voorbij is, maar ook naar wat zal komen, naar het proces en naar de bijsturing die in de loop van het jaar heeft plaatsgevonden. De potentiële mogelijkheden van de leerling worden toekomstgericht beoordeeld. Deze aanpak biedt leerlingenoriëntatie meer kansen.

Ik wil hier ook nog even ingaan op de gewijzigde terminologie. We spreken tegenwoordig over uitgestelde beslissingen. Concreet betekent dit dat de klassenraad op 30 juni niet over voldoende gege-

vens beschikt en het opleggen van bijkomende proeven gerechtvaardigd vindt.

Die bijkomende proeven hebben evenwel slechts één doel. Ze moeten de klassenraad uitsluitel geven over de mogelijkheden van de leerlingen in het licht van een prospectieve beoordeling. Ze verschillen bijgevolg sterk van de strikte herexamens uit het verleden. De kennis en de vaardigheden die een leerling voor een bijkomende proef moet verwerven, verschillen van het volledige curriculum. De bijkomende proeven hebben enkel betrekking op de onderdelen van het curriculum waarvoor de klassenraad nog niet over voldoende gegevens beschikt om een degelijk onderbouwde eindbeslissing te nemen. Het gaat hier over geïndividualiseerde proeven. Enkel de betrokken onderdelen spelen hierbij een rol. De bijkomende proeven slaan geenszins op het volledige curriculum.

De mogelijke klachten van ouders, van leerlingen of van leerkrachten over stress of over pech bij een of meerdere examens spelen in dit systeem een minder cruciale rol. In plaats van een beslissende proef in juni, waar zowat alles van afhangt, spelen het proces en de evolutie van de leerling momenteel een doorslaggevende rol. Eén enkele misser bepaalt het eindresultaat nu dan ook minder dan vroeger het geval was.

Uit vaststellingen van de inspectie blijkt dat in de scholen waar herexamens nog tot de traditie behoren, ruim 80 percent van de herexamens resulteert in een A-attest. In deze scholen steunt de evaluatie van de leerlingen nog op de oude opvattingen en strikt mathematische evaluatieprocedures. Daarin bepaalt niet zozeer de klassenraad, maar wel de individuele leerkracht wie voor zijn of haar vak een herexamen krijgt.

Ik geef u nog enkele cijfers terzake. In 1995 had 10 percent van de leerlingen en meer een herexamen, in 2000 was dat nog 7,3 percent en vorig jaar nog slechts 4 percent. Ook het zittenblijven in het basisonderwijs is voortdurend afgenomen tot nu ongeveer 2 percent. In het secundair onderwijs is er een daling geweest tot ongeveer 6,3 percent vorig jaar.

Het reduceren van het aantal herexamens betekent dus niet noodzakelijk een toename van het aantal zittenblijvers. Hieruit blijkt dat het ingrijpen in de evaluatieprocedure ingrijpt op de leersituatie en het leerproces tijdens het schooljaar met een aantal duidelijke effecten, namelijk minder herexamens, minder zittenblijvers, meer leerlingen die permanent worden bijgestuurd en hun opleiding met succes afronden op 30 juni, en minder leerlingen en

Vanderpoorten

gezinnen die in juli en augustus te lijden hebben van nodeloze examenstress.

Het is dus duidelijk dat de beslissing over het al dan niet opleggen van herexamens voor leerlingen tot de bevoegdheid van de delibererende klassenraad behoort en dus tot de autonomie van de school. Daarbij moet uiteraard rekening worden gehouden met de vigerende regelgeving. De overheid moet zich beperken tot het creëren van een kader dat de scholen zelf verder moeten invullen. Ik heb ook zelf in het onderwijs gestaan. Ik besef dus dat in sommige gevallen herexamens nodig en goed kunnen zijn. We moeten er echter geen algemene regel van maken.

Het is ook van groot belang dat de school daarover een goede communicatie voert met de ouders. In september moeten zowel de leerlingen als de ouders weten waaraan ze zich kunnen verwachten.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Het zou inderdaad heel verstandig zijn als de school de ouders wat beter zou informeren. Veel ouders houden immers nog vast aan het oude systeem. Een goede communicatie is dan ook heel belangrijk.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil er nog even op wijzen dat we in het kader van het participatiedecreet de communicatie naar ouders willen versterken. Ouders weten veel te weinig op het moment dat ze hun kind inschrijven. Vaak denken ze dat alles nog is zoals in de tijd waarin ze zelf op de schoolbanken zaten. Daarin bestaat wel een zekere evolutie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.24 uur.*
